

Sygn. akt IV U 12/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Monika Barwacz

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania K. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 7 listopada 2014 roku nr (...)

w sprawie K. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala iż odwołująca się K. R. nie jest zobowiązana do zwrotu renty rodzinnej za okres od 01 marca 2014 roku do 30 września 2014 roku w kwocie 9539,25 zł (słownie: dziewięć tysięcy pięćset trzydzieści dziewięć złotych 25/100) wraz z odsetkami.

Sygn. akt IV U 12/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 18 lutego 2015 r.

Decyzją z dnia 7 listopada 2014 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), stwierdził, że K. R. pobrała nienależnie świadczenia za okres od 1 marca 2014 r. do 30 września 2014 r. w łącznej kwocie 9.539,25 zł z uwagi na nie kontynuowanie

w tym czasie nauki w szkole- zobowiązując ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w wymienionej wyżej kwocie wraz z ustawowymi odsetkami za okres od

11 marca 2014 r. do 7 listopada 2014 r., tj. do dnia wydania decyzji, w kwocie 508,65 zł.

Decyzję tę zaskarżyła K. R., domagając się jej zmiany i ustalenia, że nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 marca

2014 r. do 30 września 2014 r. w kwocie 9.539,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami od

11 marca 2014 r. do 7 listopada 2014 r. w kwocie 508,65 zł. W uzasadnieniu odwołująca podniosła, że w spornym okresie nie została skreślona z listy studentów i zachowała status studenta. Powołując się na orzecznictwo sądów apelacyjnych i Sądu Najwyższego podała, że przepisy o rencie rodzinnej nie uzależniają prawa do twego świadczenia

od systematycznej nauki, jej pozytywnych rezultatów, czy ewentualnego powtarzania semestrów. Jedyny warunek to kontynuowanie nauki i ograniczenie wiekowe. Za uczęszczającego do szkoły uważa się także ucznia, który z obiektywnych przyczyn doznaje przeszkód w codziennym uczestnictwie w lekcjach, jeżeli nie został skreślony z listy uczniów. Jak podkreśliła,

o statusie studenta decydują zatem względy formalne. Uczniem jest więc osoba, która figuruje jako uczeń w ewidencji szkoły. Wobec tego, nie przestaje być uczniem osoba faktycznie zwolniona z obowiązku uczęszczania do szkoły i wypełniania innych regulaminowych obowiązków szkolnych, która jednak nie została skreślona z listy uczniów. Odwołująca wskazała, iż zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy o systemie oświaty, o skreśleniu danej osoby z listy uczniów decyduje dyrektor szkoły na podstawie uchwały rady pedagogicznej, po zasięgnięciu opinii samorządu szkolnego. Do chwili skreślenia z listy, nie dochodzi do utraty tego statusu. Odwołująca zaakcentowała przy tym, że § 26 pkt 6 Regulaminu Studiów (...) w K. sanowi, że

w okresie udzielonego urlopu lub oczekiwania na podjęcie studiów na powtarzonym semestrze/roku studiów studentowi przysługują prawa studenta. Podała ponadto, że

w Regulaminie uwzględniono okres oczekiwania na podjęcie studiów jako równoznaczny

z okresem urlopu, kiedy to uczniowi przysługuje renta rodzinna.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, iż z wystawionego przez dziekanat (...) zaświadczenia z dnia 20 października 2014 r. wynika, że od 1 października 2013 r. do 14 lutego 2014 r. ubezpieczona korzystała z urlopu dziekańskiego, a semestr drugi w roku akademickim 2013/2014 był dla niej oczekiwaniem na podjęcie studiów. W spornym okresie miała więc przerwę w nauce, w związku z czym pobrana przez nią w tym czasie renta rodzinna jest świadczeniem nienależnym. Renta rodzinna wypłacana przez ZUS przez okres dłuższy niż ten, na który faktycznie przysługiwała, stanowi bowiem nienależne świadczenie, które podlega zwrotowi. Jak zauważył organ rentowy, przesłanką do wypłaty renty rodzinnej po ukończeniu 16 roku życia jest przedstawienie zaświadczenia o kontynuowaniu nauki. Zdaniem organu rentowego, pobieranie renty rodzinnej przez osobę, która posiada status ucznia- studenta, ale nie uczestniczy w jakimkolwiek stopniu w zajęciach szkolnych i nie przystępuje do sesji egzaminacyjnych, jest sprzeczne z celem art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Decyzją z dnia 3 lipca 2013 r. ZUS Oddział w T., po rozpoznaniu wniosku z dnia 1 marca 2013 r., przyznał odwołującej K. R. prawo do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 7 grudnia 2012 r. ojcu S. R. na okres od 1 marca

2013 r. do 31 sierpnia 2013 r. Do wniosku o rentę rodzinną odwołująca dołączyła zaświadczenie nr (...)z dnia 27 lutego 2013 r., potwierdzające, że jest słuchaczką (...) w K., do której przyjęta została w dniu

8 lutego 2013 r., na semestrze pierwszym w roku szkolnym 2012/2013. W zaświadczeniu tym podano, że nauka w szkole, na kierunku technik administracji, trwa cztery semestry.

W decyzji z dnia 3 lipca 2013 r. odwołująca pouczona została, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenie zobowiązana jest do jego zwrotu. W pouczeniu zawarto definicję nienależnie pobranego świadczenia. Decyzją z dnia 8 sierpnia 2013 r. ZUS Oddział

w T., po rozpoznaniu wniosku z dnia 5 sierpnia 2013 r., przeliczył ubezpieczonej od 1 września 2013 r., tj. od nabycia prawa do świadczenia, rentę rodzinną, podając, że świadczenie to należy się jej do 31 października 2013 r. W decyzji tej organ rentowy wskazał, że celem przedłużenia prawa do świadczenia należy przedłożyć w październiku 2013 r. zaświadczenie potwierdzające fakt bycia studentem w roku akademickim 2013/2014 wraz

z adnotacją o planowanym terminie ukończenia nauki w szkole oraz wniosek o wznowienie wypłaty świadczenia. Jak podał organ rentowy, w przypadku nie dostarczenia

w/w dokumentu wydana zostanie decyzja o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia za wrzesień i październik 2013 r. Również w tej decyzji ubezpieczona pouczona została, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenie zobowiązana jest do jego zwrotu. W pouczeniu zawarto definicję nienależnie pobranego świadczenia.

dowód:

- wniosek o rentę rodzinną z dnia 01.03.2013 r.- k. 217-222 akt ZUS,
- kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu S. R.- k. 223 akt ZUS,
- zaświadczenie nr (...) z dnia 27.02.2013 r.- k. 224 akt ZUS,
- decyzje ZUS z dnia: 03.07.2013 r. i 08.08.2013 r.- k. 230, 238 akt ZUS

Odwołująca była uczennicą(...)w K. do

31 sierpnia 2013 r. Z tym dniem została skreślona z listy słuchaczy z powodu niezaliczenia semestru letniego. Decyzją Nr (...) z dnia 5 lipca 2013 r. Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna, powołana do przeprowadzenia rekrutacji na kierunku rzeźba (...) w K., postanowiła przyjąć odwołującą na pierwszy rok jednolitych studiów magisterskich w tej Uczelni, na Wydziale Rzeźby, kierunek rzeźba, w roku akademickim 2013/2014.

dowód:

- zaświadczenie (...)w K. z dnia 10.09.2013 r.- k. 240 akt ZUS,
- decyzja z dnia 05.07.2013 r. o przyjęciu na studia wyższe- k. 236 akt ZUS,

Decyzją z dnia 8 października 2013 r. ZUS Oddział w T., po rozpoznaniu wniosku z dnia 4 października 2013 r., przyznał odwołującej rentę rodzinną na okres od

1 listopada 2013 r., tj. od nabycia prawa do renty rodzinnej, do 30.09.2014 r. W decyzji tej odwołująca pouczone została, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenie zobowiązana jest do jego zwrotu. W pouczeniu zawarto definicję nienależnie pobranego świadczenia.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 08.10.2013 r.- k. 244 akt ZUS,

Decyzją z dnia 23 września 2014 r. ZUS Oddział w T. wstrzymał z urzędu wypłatę odwołującej renty rodzinnej od 1 października 2014 r., tj. od najbliższego terminu płatności świadczenia, z uwagi na nie przedłożenie przez nią aktualnego zaświadczenia

o kontynuowaniu nauki i wniosku o podjęcie wypłaty renty rodzinnej.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 23.09.2014 r.- k. 246 akt ZUS,

W dniu 6 października 2014 r. odwołująca wystąpiła do organu rentowego

z wnioskiem o przedłużenie wypłaty renty rodzinnej, przedkładając zaświadczenie(...)w K. z dnia 3 października 2014 r., potwierdzające, że nadal jest studentką pierwszego roku na Wydziale Rzeźby, kierunek rzeźba, w semestrze zimowym w roku akademickim 2014/2015.

dowód:

- zaświadczenie (...)w K. z dnia 03.10.2014 r.- k. 249 akt ZUS,

W piśmie z dnia 7 października 2014 r. ZUS Oddział w T. zwrócił się do (...)w K. z prośbą o nadesłanie zaświadczenia informującego o tym, w jakim okresie K. R. była studentką tej Uczelni. Jak podał, zaświadczenie z dnia 1 października 2013 r. stwierdza bowiem, że ubezpieczona

w roku akademickim 2013/2014 jest studentką pierwszego roku na kierunku rzeźba, natomiast zaświadczenie z dnia 3 października 2014 r., że ubezpieczona w roku szkolnym 2014/2015 również jest studentką pierwszego roku na tym kierunku. W piśmie tym organ rentowy zwrócił się też z prośbą o podanie daty skreślenia ubezpieczonej z listy studentów,

a w przypadku przebywania przez w/w na urlopie dziekańskim, wskazanie, czy w/w posiadała w tym czasie status studenta.

dowód:

- pismo ZUS z dnia 07.10.2014 r.- k. 251 akt ZUS,

Decyzją z dnia 8 października 2014 r. ZUS Oddział w T., po rozpoznaniu wniosku z dnia 6 października 2014 r., przyznał odwołującej rentę rodzinną na okres od 1 października 2014 r., tj. od miesiąca, w którym wstrzymano wypłatę świadczenia, do 28 lutego 2015 r.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 08.10.2014 r.- k. 252 akt ZUS,

W zaświadczeniu z dnia 20 października 2014 r., wydanym przez (...)w K. Wydział Rzeźby podano, że K. R. została przyjęta na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2013/2014. W dniu

9 października 2013 r. udzielono jej urlopu dziekańskiego na okres od 1 października 2013 r. do 14 lutego 2014 r. Semestr drugi był dla odwołującej oczekiwaniem na podjęcie studiów.

Z dniem 1 października 2014 r. odwołująca dokonała wpisu na pierwszy rok studiów

i kontynuuje naukę na kierunku rzeźba. W okresie od 1 października 2013 r. do 20 października 2014 r. nie nastąpiło skreślenie ubezpieczonej z listy studentów.

W zaświadczeniu tym wskazano również, że zgodnie z regulaminem studiów, student

w trakcie przebywania na urlopie oraz w okresie oczekiwania na podjęcie studiów zachowuje prawa studenckie- status studenta- z ograniczoną możliwością ubiegania się o pomoc materialną.

dowód:

- zaświadczenie (...)w K. z dnia 20.10.2014 r.- k. 254 akt ZUS,

Jak stanowi § 26 pkt 6 Regulaminu Studiów: jednolitych studiów magisterskich, studiów pierwszego stopnia oraz studiów drugiego stopnia w (...)

(...) w K., uchwalonego przez Senat (...) w K. uchwałami nr (...) z dnia 24 kwietnia 2012 r. oraz (...) z dnia

23 kwietnia 2013 r. (tekst jednolity w brzmieniu obowiązującym od 1 października 2013 r.), w okresie udzielonego urlopu lub oczekiwania na podjęcie studiów na powtarzanym semestrze/roku studiów studentowi przysługują prawa studenta z ograniczeniem prawa do świadczeń pomocy materialnej przewidzianego odrębnym Regulaminem.

dowód:

- Regulamin Studiów- k. 19,

Odwołująca zwróciła się do Dziekana swojej Uczelni o udzielenie jej urlopu dziekańskiego na cały rok akademicki 2013/2014, powołując się na problemy ze zdrowiem

i przedkładając na tę okoliczność zaświadczenie lekarskie. Problemy ze zdrowiem odwołująca miała już wcześniej, po śmierci ojca. Dziekan wyraził zgodę na urlop w pierwszym semestrze (zimowym) i powiedział, że odwołująca rozpocznie studia od października 2014 r.

W listopadzie 2013 r., w trakcie urlopu dziekańskiego, odwołująca podjęła leczenie. Leczenie to kontynuowała w drugim semestrze (letnim), tj. w spornym okresie. Od marca do końca kwietnia 2014 r. leczyła się psychiatrycznie

w Szpitalu (...)w K.. Potem przygotowywała się na studia z rzeźby. Do czerwca 2014 r. przyjmowała leki. Na (...)w K. nie ma takiej możliwości, aby w drugim semestrze powtarzać semestr zimowy, na który udzielony został urlop dziekański. Studia dzienne z rzeźby to głównie zajęcia praktyczne i aby zaliczyć semestr, konieczne jest uczestniczenie we wszystkich, przewidzianych programem studiów, zajęciach.

dowód:

- zeznania odwołującej K. R.- 00:12:44-00:17:32,

Z dniem 1 października 2014 r. odwołująca rozpoczęła naukę na pierwszym semestrze studiów i kontynuuje naukę na (...)w K. na Wydziale Rzeźby, kierunek rzeźba. Zaliczyła semestr zimowy i obecnie jest na drugim semestrze. Jak podano w zaświadczeniu z dnia 16 lutego 2015 r., wydanym przez tę Uczelnię, od 1 października 2013 r. odwołująca jest nieprzerwanie studentką Wydziału Rzeźby.

W spornym okresie odwołująca nie pracowała zarobkowo.

dowód:

- zaświadczenie (...) w K. z dnia 16.02.2015 r.- k. 14,
- wydruk z BIP (...)w K.- k. 18,
- zeznania odwołującej K. R.- 00:18:32-00:20:38,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów i zeznania odwołującej.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom odwołującej K. R., która wskazała na okoliczności istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia. Zeznania te zasługiwały na walor pełnej wiarygodności, gdyż były wewnętrznie spójne i logiczne, a ponadto znalazły potwierdzenie w treści zgromadzonych w sprawie dokumentów. Z zeznań tych wynika, że w spornym okresie, od marca do końca kwietnia 2014 r. odwołująca pozostawała w leczeniu w (...)w K., a potem do końca czerwca tego roku przyjmowała leki. Po wyjściu ze szpitala przygotowywała się do studiów z rzeźby.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 7 listopada 2014 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwało na uwzględnienie.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wypłacona odwołującej K. R. renta rodzinna w okresie od 1 marca 2014 r. do 30 września 2014 r. stanowi nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, które podlega zwrotowi.

Stosownie do treści art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat; 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów

(art. 68 ust. 2 tej ustawy).

Całokształt przepisów prawnych regulujących prawo do renty rodzinnej dla dzieci wskazuje, że zasadniczym celem tego świadczenia jest dostarczanie środków utrzymania tym dzieciom pracownika (rencisty), które w związku z kształceniem się w szkole nie wykonują pracy stanowiącej źródło utrzymania (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 11 kwietnia 1996 r., II UR 4/96, OSNAPiUS 1996/20/311).

Z art. 68 ust. 1 pkt 1 i 2 powołanej wyżej ustawy wynika, że prawo do renty rodzinnej dla dzieci, które ukończyły 16 lat życia, z zastrzeżeniem „do ukończenia nauki w szkole” (pkt 2), jest wyjątkiem od zasady przysługiwania tego prawa wszystkim dzieciom, które nie skończyły jeszcze 16 roku życia (pkt 1).

Przez naukę w szkole rozumie się naukę w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych (publicznych i niepublicznych), szkołach wyższych (państwowych i niepaństwowych), szkołach prowadzonych przez Kościół katolicki, a także pozaszkolne formy kształcenia, doksztalcania bądź doskonalenia zawodowego (np. w ramach różnego rodzaju kursów lub praktyk zawodowych). W grę wchodzi wszelkie formy kształcenia w systemie stacjonarnym, zaocznym, wieczorowym i korespondencyjnym (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 13 maja 2014 r., I UK 414/13, LEX nr 1483946).

Uczęszczanie do szkoły w kontekście wykładni zwrotu „ukończenie nauki w szkole” należy rozumieć jako określenie szczególnej sytuacji, gdy ubezpieczony nie pracuje zarobkowo i kształci się, bądź też zamiar kształcenia się rzeczywiście posiada i swoimi działaniami realizuje (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 8 marca 2011 r., III AUa 1509/10, POSAG 2013/2/132-138; wyrok SA w Poznaniu z dnia 13 lutego 2014 r., III AUa 1295/13, LEX nr 1466874).

Wykładni art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS dokonał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 listopada 2004 r., I UK 3/04, OSNP 2005/8/116). W orzeczeniu tym podkreślił, że renta rodzinna przysługuje dziecku uczącemu się w szkole, także w okresach przerw w nauce, niezależnie od tego, czy formalnie zachowało ono status ucznia. Jak podał, ukończenie nauki w szkole jest- co do zasady- efektem pobierania nauki, co wiąże się na ogół z uczęszczaniem do szkoły, a zatem z faktem bycia uczniem. Z kolei o statusie ucznia decydują względy formalne (figurowanie na liście uczniów), co oznacza, że nie przestaje być uczniem osoba faktycznie zwolniona z obowiązku uczęszczania do szkoły i wypełniania innych regulaminowych obowiązków szkolnych, która nie została skreślona z listy uczniów. Z tej przyczyny, kontynuowaniem nauki są również niektóre przerwy w faktycznym jej pobieraniu.

W wyroku z dnia 19 lutego 2013 r., I UK 471/12 (LEX nr 1308053) Sąd Najwyższy wskazał, że możliwe są określone przerwy w nauce (rozszerzająca wykładnia funkcjonalna przepisu), nawet powodujące czasową utratę statusu ucznia w danej szkole, ale o charakterze przejściowym, wywołane jednak nadzwyczajnymi i obiektywnymi przyczynami. Nie można natomiast mówić o pobieraniu nauki („kończeniu nauki w szkole”), gdy uczeń nie wykonuje żadnych czynności polegających na kształceniu się, a zapisanie się do szkoły (uzyskanie statusu ucznia) ma wyłącznie charakter formalny, zwłaszcza gdy ma celu tylko zachowanie prawa do renty rodzinnej.

W orzecznictwie podkreśla się, że okres pobierania nauki na gruncie powołanego wyżej przepisu pojmowany jest szeroko i obejmuje nie tylko okres efektywnego uczestniczenia w zajęciach objętych programem danej szkoły, ale również okres wakacji, urlopu zdrowotnego, jak również przerw w edukacji wynikających ze skreślenia z listy uczniów i ponownego przyjęcia w ich poczet. Bez znaczenia pozostaje przyczyna wydłużenia czasu nauki czy studiowania, ale za niewystarczające należy uznać samo zapisanie się do szkoły lub na studia, jeżeli dziecko nie uczestniczy w żadnych zajęciach, nie pisze prac kontrolnych, nie uzyskuje zaliczeń i nie przystępuje do egzaminów, co ostatecznie powoduje skreślenie go z listy uczniów, czy studentów (por. wyroki SN: z dnia 3 października 2000 r., II UKN 739/99, OSNAPiUS 2002/9/215; z dnia 24 listopada 2004 r., I UK 3/04, OSNP 2005/8/116; z dnia 13 maja 2014 r., I UK 414/13, LEX nr 1483946; wyrok SA

w Krakowie z dnia 19 września 2013 r., III AUa 144/13, LEX nr 1375802).

Nie przestaje wobec tego być uczniem osoba faktycznie zwolniona z obowiązku uczęszczania do szkoły i wypełniania innych regulaminowych obowiązków szkolnych, która jednak nie została skreślona z listy uczniów. Słusznie zatem za kontynuowanie nauki uznaje się niektóre przerwy w faktycznym jej pobieraniu (por. wyrok SN z dnia 24 listopada 2004 r., I UK 3/04, OSNP 2005/8/116). W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy podał, że gdyby trudności w nauce spowodowane wyłącznie stanem zdrowia ucznia stanowiły jedyną przyczynę przerw w kontynuowaniu przez niego nauki w rezultacie skreślenia z listy uczniów, przerwy te, ze względów aksjologicznych i funkcjonalnych, należałoby na gruncie art. 68 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS zrównać w skutkach z przerwami faktycznymi wynikającymi z udzielenia uczniowi „urlopu zdrowotnego”. W sferze wartości nie ma zasadniczej różnicy (jeżeli w ogóle jest) między przerwami spowodowanymi stanem zdrowia ucznia- faktyczną i formalną- w uczęszczaniu do szkoły (pobieraniu nauki czy też, jak się najczęściej mówi i pisze- jej kontynuowaniu). Renta rodzinna pełni wszak głównie funkcję alimentacyjną. Jej celem podstawowym jest dostarczenie środków utrzymania tym dzieciom, które, ze względu na wiek, stan zdrowia lub kształcenie się, nie mają możliwości pozyskiwania tychże środków własną pracą (działalnością zarobkową). Stanowi pieniężną rekompensatę utraty, przede wszystkim, ale nie tylko ekonomicznego, wsparcia ze strony zmarłego rodzica (innej osoby, na której ciążył obowiązek alimentacyjny wobec dziecka). Dlatego też przysługuje każdemu dziecku uczącemu się w szkole, także w okresach przerw w nauce, i to niezależnie od tego, czy formalnie zachowało ono status ucznia.

W świetle tych poglądów nie ulega wątpliwości, że prawo do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy emerytalno- rentowej przysługuje w czasie pobierania nauki w szkole, bądź w okresie jej niepobierania, w którym jednak student zachowuje prawa studenckie (tak też SA w Katowicach w wyroku z dnia 9 września 2010 r., III AUa 228/10, LEX nr 846522).

Jak wynika z akt niniejszej sprawy, począwszy od 1 marca 2013 r. odwołująca K. R. pobierała rentę rodzinną po zmarłym w dniu (...) r. ojcu S. R.. Prawo do tego świadczenia zostało jej przyznane w związku z kontynuowaniem nauki w szkole po 16 roku życia.

W decyzji z dnia 8 sierpnia 2013 r., przeliczającej rentę rodzinną od 1 września 2013 r., organ rentowy wskazał, że celem przedłużenia prawa do tego świadczenia ubezpieczona winna przedłożyć w październiku 2013 r. zaświadczenie potwierdzające fakt bycia studentką w roku akademickim 2013/2014 wraz z adnotacją o planowanym terminie ukończenia nauki w szkole oraz wnioskiem o wznowienie wypłaty świadczenia. Jak podał, w przypadku nie dostarczenia w/w dokumentu, wydana zostanie decyzja o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia za wrzesień i październik 2013 r.

Decyzją z dnia 23 września 2014 r. organ rentowy wstrzymał z urzędu wypłatę odwołującej renty rodzinnej od 1 października 2014 r., tj. od najbliższego terminu płatności świadczenia, z uwagi na nie przedłożenie przez nią aktualnego zaświadczenia o kontynuowaniu nauki i wniosku o podjęcie wypłaty renty rodzinnej.

Jak ustalił Sąd, z dniem 1 października 2013 r. odwołująca miała podjąć jednolite studia magisterskie (pięcioletnie) na (...) w K. na Wydziale Rzeźby, kierunek rzeźba. Naukę na pierwszym roku w pierwszym semestrze (zimowym) roku akademickiego 2013/2014 rozpoczęła z dniem 1 listopada 2013 r. Decyzją z dnia 5 lipca 2013 r. Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna (...)w K. postanowiła przyjąć ją na pierwszy rok jednolitych studiów magisterskich na Wydział Rzeźby, kierunek rzeźba, w roku akademickim 2013/2014.

Pomimo to, od 1 października 2013 r. do 14 lutego 2014 r. odwołująca korzystała z urlopu dziekańskiego. Urlop został udzielony w/w na jej prośbę w związku z problemami ze zdrowiem. Dziekan udzielił zgody na urlop, po przedłożeniu przez ubezpieczoną zaświadczenia lekarskiego, na okres trwania pierwszego semestru, tj. od 1 października

2013 r. do 14 lutego 2014 r.

W zaświadczeniu z dnia 20 października 2014 r., wydanym przez Uczelnię, wyraźnie podano, że semestr drugi w roku akademickim 2013/2014 był dla odwołującej oczekiwaniem na podjęcie studiów.

Wskazano też, że student w trakcie przebywania na urlopie oraz w okresie oczekiwania na podjęcie studiów zachowuje prawa studenckie- status studenta- z ograniczoną możliwością ubiegania się o pomoc materialną.

Stosownie do treści 172 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 ze zm.), student może uzyskać urlop od zajęć w uczelni na zasadach i w trybie określonych w regulaminie studiów. Jak stanowi ust. 2 tego artykułu, w okresie korzystania z urlopu student zachowuje prawa studenta, chyba że regulamin studiów lub przepisy o pomocy materialnej stanowią inaczej.

W aktach sprawy znajduje się Regulamin Studiów: jednolitych studiów magisterskich, studiów pierwszego stopnia oraz studiów drugiego stopnia w (...)w K., uchwalony przez Senat(...) w K. uchwałami nr (...) z dnia 24 kwietnia 2012 r. oraz (...) z dnia 23 kwietnia 2013 r. (tekst jednolity w brzmieniu obowiązującym od 1 października 2013 r.) (k. 19).

W § 26 pkt 6 tego Regulaminu podano, że w okresie udzielonego urlopu lub oczekiwania na podjęcie studiów na powtarzanym semestrze/roku studiów studentowi przysługują prawa studenta z ograniczeniem prawa do świadczeń pomocy materialnej przewidzianego odrębnym Regulaminem.

Jak wynika z zeznań odwołującej, wystąpiła ona do Dziekana swojej Uczelni z prośbą o urlop dziekański z uwagi na problemy ze zdrowiem. Pomimo, iż ubiegała się o taki urlop na cały rok akademicki 2013/2014, Dziekan wyraził zgodę na skorzystanie przez ubezpieczoną z urlopu dziekańskiego tylko w pierwszym semestrze tego roku.

Drugi semestr był w przypadku odwołującej oczekiwaniem na podjęcie studiów.

Od marca do końca kwietnia 2014 r. ubezpieczona leczyła się psychiatrycznie w Szpitalu (...) w K.. Potem, przygotowywała się na studia z rzeźby, z tym, że do czerwca 2014 r. przyjmowała jeszcze leki.

Odwołująca nie miała możliwości powtarzania pierwszego semestru roku akademickiego 2013/2014 w drugim semestrze letnim. Studia dzienne z rzeźby to bowiem głównie zajęcia praktyczne i aby zaliczyć semestr, konieczne jest uczestniczenie we wszystkich zajęciach.

W trakcie drugiego semestru roku akademickiego 2013/2014 odwołująca pozostawała w leczeniu i przygotowywała się do rozpoczęcia studiów na kierunku rzeźba. Przejawiała więc „chęć kształcenia”. W tym czasie przypadły też, jak co roku, letnie wakacje.

W spornym okresie od 1 marca 2014 r. do 30 września 2014 r. odwołująca nie pracowała zarobkowo.

W spornym okresie ubezpieczona nie została skreślona z listy studentów i nie utraciła statusu studenta.

Wymieniony wyżej okres stanowił zatem w przypadku odwołującej przerwę w nauce o charakterze przejściowym, wywołaną nadzwyczajnymi i obiektywnymi przyczynami- chorobą i koniecznością podjęcia specjalistycznego leczenia.

Możliwość skorzystania z takiej przerwy została przewidziana w Regulaminie Studiów w § 26 pkt 6 tego aktu.

Po tej przerwie, z dniem 1 października 2014 r. odwołująca rozpoczęła studia na tej samej Uczelni na pierwszym roku i kontynuuje naukę na kierunku rzeźba. Obecnie jest na drugim semestrze (letnim).

W związku z tym, że w spornym okresie odwołująca nie utraciła statusu studenta, zgodnie z przywołanymi na wstępie poglądami, stwierdzić należało, że w tym czasie była uprawniona do pobierania renty rodzinnej po zmarłym ojcu.

Prawo ubezpieczeń społecznych w art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS definiuje świadczenie nienależnie pobrane oraz określa zasady i przesłanki jego zwrotu.

W myśl art. 138 ust. 1 tej ustawy, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Świadczenia nienależnie pobrane w rozumieniu tego przepisu są to świadczenia wypłacone pomimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania (ust. 2 pkt 1).

W niniejszej sprawie żadna z tych sytuacji nie miała miejsca.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należało, że zaskarżona decyzja ZUS Oddział w T. z dnia 7 listopada 2014 r. nie była prawidłowa.

Mając to na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż odwołująca nie jest zobowiązana do zwrotu renty rodzinnej za sporny okres w kwocie 9.539,25 zł wraz z odsetkami.